

Op 3 november was ik dagvoorzitter van een congres over bodem en grondwater in de Omgevingswet. Als rode draad door de verschillende lezingen klonk de noodzaak om met veel betrokken partijen af te stemmen en de oproep daar vooral tijdig mee te beginnen. Daarvoor zijn nodig: schapen met vijf poten.

Op 1 januari 2021 beschikken alle gemeenten in Nederland over een Omgevingsvisie. Dat is de wens van de bestuurlijke VNG-commissie Milieu, Energie en Mobiliteit.

De Omgevingsvisie is een van de zes instrumenten uit de Omgevingswet. Er komen Omgevingsvisies van het Rijk, de provincies en de gemeenten. Daarbinnen zal de samenhang tussen vele onderwerpen inclusief bodem en water op een wervende wijze moeten worden beschreven.

Om tot goede en gedragen Omgevingsvisies te komen is veel afstemming nodig, binnen organisaties maar ook daartussen. Bij het onderdeel grondwater zijn veel overheden en particulieren betrokken, maar ook bijvoorbeeld waterleidingbedrijven. Het is een enorme uitdaging om tot een integrale visie te komen over zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten daarvan. Daar komt nog bij dat het klimaat en de wijze waarop onze samenleving functioneert aan veranderingen onderhevig is.

In de gemeente Haarlem is men begonnen met een Omgevingsvisie voor het pilotgebied Amsterdamsevaart. In een eerste fase zijn data over stedelijk (grond)water, ecologie, boven- en ondergronds ruimtegebruik, kabels en leidingen, bodemenergie, bodem- en grondwaterverontreiniging, archeologie, geologie en niet gesprongen explosieven geïnventariseerd en in kaart gebracht. In een volgende fase werden de data geanalyseerd, met behulp van thematische verdiepingsgesprekken, een stoplichtenkaart (wat kan waar wel of juist niet) en gebiedsgerichte verdiepingsgesprekken. Tijdens de pilot is onder meer gebleken dat alle belanghebbende partijen zo vroeg mogelijk in het proces moeten worden uitgenodigd.

De waterleidingbedrijven zijn zich goed bewust van de noodzaak tot afstemmen. Zij zien in dat ze onderdeel van veel netwerken moeten worden. Daar komt nog bij dat de Aanvullingswet Bodem geen regeling voor grondwater kent. Het belang van goed drinkwater is gelukkig onomstreden. Dit belang moet uiteraard onderdeel worden van de Omgevingsvisies.

Het schrijven van de Omgevingsvisies zal de komende jaren veel tijd en energie vergen. Van de auteurs wordt veel gevraagd. In de gemeente Haarlem is gebleken hoe belangrijk het is op welke manier en aan wie je een vraag stelt. De secretaris van de Werkgroep Bodem van Nederlandse gemeenten spreekt over een schaap met vijf poten: bestuurlijk sensitief, omgevingsmanager pur sang, bekend met taal van ruimtelijke ordenaar, bodem- en watersysteem en communicatief vaardig. Dat betekent in de praktijk natuurlijk teamwork.

Ik ben oprecht benieuwd naar de eerste complete Omgevingsvisie en de beschrijving daarin van de vaste bodem en het grondwater in relatie tot de overige onderdelen van het fysieke milieu. U ook?